

RESUMÉ

Postoj nemocného člověka k nemoci, jeho víra a chování bližních

Součástí života je i nemoc, bolest, utrpení, právě tyto pojmy patří mezi hlavní body bakalářské práce. Snahou je ukázat, na základě literatury, pohled na postoj nemocného člověka k nemoci, přiblížit jeho religiozitu a chování bližních.

Člověk, který zažívá nemoc prochází určitým procesem změny životní situace. Psychologové předkládají několik adaptačních fází – od negace (popírání) až po smíření. Průběh nemoci ovlivňuje i myšlení nemocného – jeho psychický a fyzický stav. Mimo kvalitní lékařské a ošetrovatelské péče, je potřeba mít i dobrou sociální péči. Zde má své nezastupitelné místo nejen nejbližší rodina, přátelé, ale i sociální poradenství, pečovatelské služby či agentury domácí péče.

Čím více člověk chápe charakter života jako úkolu, tím smysluplnější se mu bude jevit jeho život. Již v roce 1929 Viktor E. Frankl koncipoval rozlišení tří hodnotových skupin, jak dát životu smysl – až do jeho posledního okamžiku. Jsou to tzv. kategorie hodnot – tvůrčí hodnoty, zážitkové hodnoty a hodnoty postoje. Ukazuje se, že lidská existence nemůže být nikdy opravdu bezesmyslná.

Nemoc je něco nepatřičného – porucha, omezení, co nepatří k řádnému lidskému životu. Příznakem nemoci často bývá bolest – fyzická, duševní nebo akutní či chronická. Pomoc, má-li být skutečnou pomocí, musí splňovat určité požadavky – musí být účinná a opravdová. Je třeba profesionální přístup při řešení nemoci, který ukazuje jak být s trpícím. Cílem je co nejvyšší možná kvalita života nemocných. Celkový pojem kvality života je souborem čtyř základních okruhů potřeb – potřeby biologické, psychologické, sociální a spirituální.

Logoterapie je směr, metoda psychoterapie založená na doprovázení a pomoci při hledání životního smyslu. K základním myšlenkám logoterapie patří vědomí, že každý člověk je jedinečný, jedinečný a neopakovatelný je také každý okamžik. Život má smysl v každé situaci, za všech okolností je možno uskutečňovat hodnoty.

Primárním úkolem kurativní léčby je vyléčení nemoci bez závažného deficitu. Cílem paliativní léčby je komplexní péče, která předchází a zmírňuje všechny aspekty utrpení nemocného. Duchovní služba ve zdravotnictví má lidem pomoci řešit jejich duchovní problémy. Měla by dát pacientům prostor k vyjádření jejich obav, tužeb, zkušeností se životem a smrtí i se změnami, které u nich vyvolaly nemoc nebo zranění.

Člověk jako jediný tvor vědomý si svého „já“ je též tvorem vědomým si konečnosti své existence. Smrt je nutno především pochopit jako děj; smrt ve smyslu biologickém je proces.

Nemocný člověk těžce prožívá svou závislost na druhých, trpí pocitem nejistoty a je otřesen ve své důvěře v sebe, v důvěře v Boha, to ukazuje na negativní aspekt utrpení. Každé utrpení však v sobě skrývá i pozitivní prvky. Nejdůležitější je poznání vlastních limitů, což je např. snaha nemocného promýšlet a uspořádat svůj život – hledat smysl života. Nezáleží ani tak na tom, co nás potká, ale spíš na tom, co s tím uděláme.

K plnému poznání smyslu všech životních nesnází se v přirozeném řádu nedostaneme. Skutečný smysl lidské bolesti, nemoci a utrpení je možno nalézt pouze v řádu spásy. Nejbohatším zdrojem, s jehož pomocí lze otázku po smyslu utrpení zodpovědět, je Boží láska, kterou dal člověku Bůh skrze kříž Krista.

V knize Job je popřena pravdivost tvrzení, podle něhož je utrpení trestem za hřích. Utrpení nevinného je chápáno jako tajemství, jež člověk není schopen vlastním rozumem pojmout. Utrpení, je-li vázáno na vinu, má smysl jako trest, ale nelze tvrdit, že jakékoliv utrpení je následkem viny a má charakter trestu.

Kristus šel vstříc svému utrpení a smrti s plným vědomím svého poslání. Svým křížem musel sestoupit až ke kořenům zla, dokonal dílo spásy, jež má vykupující charakter. Pokud člověk skrze víru odhaluje Kristovo vykupující utrpení, nachází v něm současně i své vlastní utrpení a vírou je vidí obohacené o nový obsah a význam.

Pro každého člověka je důležité, se zřetelem na jeho věčný život, přistoupit k utrpení bližního, mít s ním soucit a pomoci mu. V Kristově spasitelném programu je utrpení na světě proto, aby vzbuzovalo lásku, dalo podnět ke skutkům lásky k bližnímu. V této lásce se plně uskutečňuje spásný význam utrpení.

Zdá se, že utrpení přes svůj primárně negativní efekt na naši psychiku a emoce, nemusí zničit vše dobré v člověku. Za určitých okolností to může být prostředek, který umožňuje zranění člověka jako osobnosti a zraní jeho víry. Může také vést k hledání nových a spolehlivějších hodnot a měřítek v našem životě.